

V. MÂNĂSTIREA SINAIA - AȘEZĂMÂNT SACRU ÎNTRU PĂSTRAREA CREDINȚEI STRĂMOȘEȘTI

Mănăstirea Sinaia nu este primul așezământ de cult construit în zona Sinaiei. Ea a apărut pe fondul existenței altor asemenea așezăminte, cum au fost: Schitul Sfântu Nicolae sau Schitul de la Stânca Sfânta Ana, menționate anterior. Despre zidirea Mănăstirii Sinaia legenda spune că unul dintre călugării singuratici de prin această zonă, în noaptea de Sfânta Maria, s-a dus într-o poieniță din apropiere să-și facă obișnuita rugăciune, unde a adormit, cuprins de oboseală. Când s-a trezit, locul respectiv era luminat puternic și „invadat” de un impresionant cor de îngeri. Credinciosul slujitor a considerat atunci că trebuie să înfățișeze cele văzute autorităților religioase din țară, spre a se lua hotărârile de cuviință. Nu după mult timp, în apropierea poieniței descrise de călugăr, avea să se înalțe vestita Mănăstire Sinaia, în jurul căreia s-a înfiripat și s-a dezvoltat localitatea cu același nume.

Ctitorie cantacuzină. Mergând pe firul documentelor, există certitudinea că istoria Mănăstirii Sinaia este strâns legată de unele evenimente din a doua jumătate a secolului al XVII-lea din Țara Românească, în primul rând de istoria familiei boierilor Cantacuzini. Așa cum este cunoscut, în cursul conflictelor dintre Cantacuzini și Băleni, postelnicul Constantin Cantacuzino a fost ucis, în beciurile Mănăstirii Snagov, la 20 decembrie 1663, din ordinul domnitorului Grigore Ghica Vodă. Constantin Cantacuzino postelnicul a rămas cunoscut în istorie ca o personalitate remarcabilă, cu o influență recunoscută în desfășurarea treburilor politice din Țara Românească. Printre personalitățile acelor vremuri se înscriu și feciorii postelnicului: stolnicul Constantin (1650-1716), spătarul Mihai (1650-1716) și Șerban, fost domn al Țării Românești între 1678 și 1688. Revenind pe scaunul domniei în Țara Românească, în anul 1672, Grigore Ghica începe prigoana împotriva feciorilor lui Constantin Cantacuzino. Pentru a nu avea soarta tatălui lor, aceștia au încercat să fugă de furia vrăjmașului. Spre a ajunge la Brașov, Mihai Cantacuzino a mers pe drumul cel mai scurt, cel ce șerpuia de-a lungul râului Prahova, urmărit de oamenii domniei, care primiseră ordin să-l aresteze și să-l aducă la Curtea Domnească pentru judecată și pedeapsă. Se spune că „încolțit de urmăritori și sfârșit de puteri, spătarul se retrage lângă un schit, în apropierea unui izvor, unde jură să ridice o biserică dacă își va salva viața”.¹ Reușind să dispară din calea aprigilor săi urmăritori, care s-au întors la domnie fără izbânda voită, spătarul Mihai Cantacuzino, îndrumat de un călugăr, a ajuns la Brașov, unde banul Mareș și logofătul Radu Crețulescu l-au sprijinit în demersurile necesare, pentru a-l sui pe tron pe fratele său mai mare, Șerban Cantacuzino. Potrivit unei

¹ Constantin Bușe, *Mănăstirea Sinaia*, Editura Meridiane, București, 1967, p.6

însemnări în limba slavonă, pe un codice de la Mănăstirea Sfântul Sava, din Palestina, „în anul 1682, luna aprilie, 26, se aflau aici doamna Ilinca, mama voievodului (Constantin Cantacuzino, n.ns.) cu fiul său Mihai spătarul și fiica sa Stanca”¹. Dintre toate așezămintele religioase din acea regiune, Mihai Cantacuzino a rămas impresionat, mai ales, de Mănăstirea Sinai, căreia, în 1694, i-a închinat, împreună cu domnitorul Constantin Brâncoveanu, Mănăstirea Râmnicu Sărat; totodată, ctitoria cantacuzină de la poalele Bucegilor a primit denumirea de Sinaia, de la numele Mănăstirii Sinai.

Mănăstirea Sinaia și chiliile înconjurătoare au început să fie construite în 1690. Unele dintre materialele folosite la construcție - piatră pentru ziduri, copaci pentru o parte din lemnărie - se găseau din belșug în zonă. Piatra a fost adusă de pe Muntele Furnica; s-au amenajat varnițe, s-au doborât copaci. Grinzile de stejar, utile clopotniței și ferestrelor, au fost aduse din pădurile de la Filipești și Măgureni, Prahova. Până în zona Posadei, ele au fost transportate cu căruțele, iar de acolo, cu mai multe perechi de boi. Cărămida necesară pentru bolți a fost adusă, până la Posada, tot cu căruțele, iar de acolo, până la locul de înălțare a Mănăstirii, în coșuri, pe spinările cailor. Ținând seama de condițiile tehnice ale vremii respective nu-i greu de imaginat cu câte eforturi au fost terminate lucrările - *15 august 1695, data când a fost sfințită Mănăstirea Sinaia*. Picturile*

¹ Constantin Bușe, *Op.cit.*, p.7

* Renumitul pictor de biserici provenea dintr-o familie de preoți din Câmpulung Muscel. A învățat meșteșugul la Școala de zugravi din localitatea natală. S-a specializat, în continuare, lucrând cu zugravi vestiți la mănăstirile din nordul Moldovei. După ce a pictat Mănăstirea Cotroceni (1682), a căpătat un renume deosebit, devenind pictorul de curte al Cantacuzinilor. În a doua jumătate a secolului al XVII-lea, era șeful unei școli de pictură românească. Ca zugrav de biserici, vestit pe vremea lui Constantin Brâncoveanu, a realizat picturi la numeroase biserici și mănăstiri, printre care Filipeștii de Pădure, Măgureni, Lespezi, Râmnicu-Sărat.

acesteia au fost realizate de renumitul Pârvu Mutu-Zugravu (1657-1735). La târnosirea Mănăstirii Sinaia au participat numeroși credincioși din Ploiești și din alte localități prahovene, ca și din Brașov. Pe lângă domnitorul Constantin Brâncoveanu, au mai fost de față clerici și boieri de diferite ranguri. Serbările inaugurale s-au întins pe o durată de trei zile, prilej de bucurie pentru participanți, dar și pentru călugării din Munții Bucegi.

În actul de fundație a Mănăstirii Sinaia se specifică, printre altele: „Am zidit din temelie și am înălțat un schitișor numindu-se <Sinaia> după asemănarea <Sinaii> celei mari, întru slava și lauda lui Dumnezeu și întru cinstirea Stăpânei noastre, Maicei Sfinte Sale, pe apa Prahovei, la pustie, sub muntele Bucegiului. Unde, mai înaintea zidirei acesteia, se aflau sihaștrii acolo la pustia aceasta și neputând trăi de tâlhari, de pe acele vremuri, lăcașurile tâlharilor, mai osebit din acele locuri acolo erau am făcut și chilioare, cu ziduri împrejur, pentru a lor odihnă și pază”.¹ Importantul document, purtând semnătura ctitorului său, Mihai Cantacuzino, a fost scris în dublu exemplar, unul păstrat la Mănăstirea Sinaia, iar celălalt, la Mănăstirea Colțea din București, care avea sub ocrotirea sa Schitul Sinaia.

Spre a fi sigur că Mănăstirea se află protejată împotriva răufăcătorilor, Mihai Cantacuzino a obținut privilegii importante pentru locuitorii satului Trestieni din Valea Doftanei, care, în schimbul avantajelor primite, erau obligați să vegheze la liniștea călugărilor din Mănăstire. Au fost stabilite pichete de pază și s-au instalat semnalizări luminoase sau fumigene în locuri înalte, vizibile. Acestea intrau în funcțiune numai dacă Mănăstirea era atacată.

¹ Serafim Georgescu, *Monografia Mănăstirii Sinaia*, Ploiești, 1936,

Spătarul Mihai Cantacuzino s-a preocupat de înzestrarea Mănăstirii cu cele necesare, de crearea unor condiții normale de locuit pentru cei 70-80 de călugări de aici. Pe lângă faptul că Mănăstirea Sinaia se afla în supravegherea Mănăstirii Colțea, Mihai Cantacuzino i-a dăruit diferite moșii, aducătoare de importante venituri. De asemenea, Mănăstirea a primit danii și din partea domnitorilor. Primul domnitor care a făcut danii Mănăstirii Sinaia a fost Constantin Brâncoveanu. După anul 1730, domnitorul Mihai Racoviță dădea dezlegare Mănăstirii să deschidă trei puțuri de păcură, scutite de zeciuală, iar în 1733, Grigore Ghica al II-lea confirma scutirea de biruri a acestor puțuri.

În timpul celui de al patrulea război dintre Austria și Turcia, starețul Partenie, de teama jefuitorilor, a demontat clopotele din turlă, a adunat de prin biserică toate obiectele de argint, a strâns odoarele, le-a împachetat și le-a introdus în clopotul mare, pe care l-a îngropat în apropierea Mănăstirii, sub apa Peleşului, lângă drumul Brașovului. Peste groapa cu obiectele de preț a fost așezată o lespede, apoi șuvoiul de apă a fost lăsat să treacă peste ele.¹

Ecoul unor evenimente memorabile. De-a lungul vremurilor, Mănăstirea Sinaia a fost martora unor evenimente ce nu pot fi trecute cu vederea. Printre altele, în 1821, după înăbușirea Revoluției conduse de Tudor Vladimirescu, mulți locuitori ai Capitalei, speriați de trupele turcești jefuitoare, s-au refugiat în munți, o parte dintre ei ajungând la Mănăstirea Sinaia. Chiar Bimbașa Sava, după luptele desfășurate la Drăgășani, părăsindu-l pe Al.Ipsilanti, s-a adăpostit la Mănăstirea Sinaia, cu gândul să treacă de partea turcilor. Importantul lăcaș sfânt a suferit mari distrugerii în timpul Revoluției din 1848, când armatele turcești și cele rusești au

¹ I.G.Babeș, *Op. cit.*, p.94

venit să înăbușe mișcările revoluționare din Țara Românească, Transilvania și Moldova. Ideile revoluției au fost îmbrățișate și de către unii călugări de la Mănăstire. Unul dintre aceștia era Varlaam, fruntaș al mișcării pașoptiste din județul Prahova. Despre el, Al.C.Golescu arăta că era printre „cei mai fierbinți apostoli ai libertății”. Ca urmare, Varlaam a fost numit comisar extraordinar al Guvernului Provizoriu. Alt partizan al revoluției era Ghenadie Pârvulescu, un strănepot al lui Pârvu Mutu, cel care împodobise, cu picturile sale, cum s-a arătat, strălucitul așezământ bisericesc de la poalele Bucegilor. La 27 iunie 1848, Ghenadie Pârvulescu îi semnala lui Nicolae Bălcescu faptul că „un însemnat număr de călugări sunt gata a muri pentru patria lor și a se face martiri”¹.

La Mănăstirea Sinaia a poposit și Principele Carol, la câteva luni după ce venise în România, în urma detronării lui Cuza Vodă. După ce s-a căsătorit cu Elisabeta de Wied, în vara anului 1871, Carol I a revenit, împreună cu soția sa, la Mănăstire, unde aveau să se amenajeze spații speciale pentru găzduirea Curții Princiare. Atras de farmecul acestor locuri, pe care le-a cunoscut mai bine cu ocazia unor excursii prin împrejurimi, printre altele, în Bucegi, la Vârful cu Dor, Carol I s-a hotărât să-și construiască, la Sinaia, o reședință de vară. La Mănăstire, Carol I se instalase, la început, în locuințele din partea nordică a acesteia. În corpul clădirii, în care funcționează azi muzeul, avea sufrageria și biblioteca, unde-și primea oaspeții. Chipurile unora dintre ei, desenate de Carmen Sylva pe pereții fostei sufragerii - printre care generalul Ion Florescu, Titu Maiorescu, dr.Davilla, arhitectul Doderer, Th.Rosetti, ca și alte personalități ale vremii - se pot vedea și astăzi.

În anul 1898, Eforia Spitalelor Civile din București l-a autorizat pe arhitectul său, G.Mandrea, să execute planurile de

¹ Constantin Bușe, *Op.cit.*, p.12

restaurare a Bisericii mari a Mănăstirii. La terminarea lucrărilor, deasupra ușii de la intrarea principală s-a așezat o placă de mozaic cu un text din care redăm următoarele: „Această Sfântă Biserică cu hramul Sfintei Treimi, întemeiată în anul mântuirii, 1846, s-a reclădit și împodobit, prin munca stăruitoare a mai multor ani, deschizându-se credincioșilor spre rugăciune, în 26 mai 1903, al trei-zeci și șaptelea an al domniei lui Carol I, întru pomenirea întâiului rege al României și a Reginei Elisabeta”. Biserica nouă, bogat ornamentată, este construită într-un stil original, care sintetizează elementele din arhitectura moldovenească și pe cele specifice stilului brâncovenesc. Picturile, executate pe fond de aur mozaicat, au fost realizate, sub îndrumarea lui Lecompte du Nouy, de către Aage Exner, pictor din Danemarca. Mobilierul din noua biserică, din paltin și stejar, în stilul tradițional din sculptura națională. Piesele au fost confecționate de elevii amintitei școli, sub îndrumarea profesorului Constantin Babic.¹ Printre obiectele de valoare din biserică nouă, un loc de seamă îl ocupă epitaful, lucrat în fir de aur și mătase, cusut pe pânză de bumbac. Ana Roth, autoarea acestei piese deosebite, a lucrat la inegalabila sa operă din 1897 până în 1900. Între 1840 și 1842, când la stăreție se afla arhimandritul Ioasaf, s-au construit chiliile din partea nordică a noii biserici, iar spațiile din partea de sud s-au construit în 1847, sub stăreția arhimandritului Paisie. În spațiile dinspre sud, funcționează muzeul și biblioteca, înființate, în 1895, de către starețul Nifon Popescu.

Noua clopotniță a Mănăstirii, datând din 1892, a fost construită de Eforia Spitalelor Civile din București. Monumentala turlă a fost decorată în mozaic aurit, cu interesante chipuri religioase, opere ale renumitului Candiani,

¹Irineu Pop, *Mănăstirea Sinaia*, editată de Arhiepiscopia Bucureștilor, 1984, p.17

împreună cu I.Georgescu. Clopotul de aici, în greutate de 1700 kg, a fost adus din vechiul turn al Colței, din Capitală.

În prima sală a Muzeului Mănăstirii, poate fi văzută o hartă cu edificiile cantacuzine din județul Prahova, în continuare fiind expuse stampe și fotografii ce ilustrează istoricul Mănăstirii Sinaia. Tot aici sunt expuse monede, medalii jubiliare și diferite ordine, unele veșminte preoțești, datând din secolele XVIII și XIX. În cea de-a doua sală, sunt expuse picturi medievale din Țara Românească și sculpturi în lemn, cu o vechime considerabilă. Mai sunt expuse obiecte din argint și cărți vechi, de prin secolele XVII și XVIII. Cele mai importante icoane din Muzeu, realizate de Părvu Mutu, se disting prin gama cromatică și somptuozitatea lor reprezentativă. Muzeul Mănăstirii găzduiește unul dintre exemplarele originale ale Bibliei de la București (1688), tipărită în timpul domniei lui Șerban Cantacuzino, strălucit monument al limbii române, veritabil liant al unității poporului nostru în vatra strămoșească. În corpul de clădire în care se află paraclisul a fost amenajat, în 1922, cavoul lui Take Ionescu (1858-1922), om politic de frunte al României. Cavoul adăpostește sarcofagul defunctului ministru, bustul, masca mortuară și un tablou reprezentându-l pe cel dispărut. În aceeași încăpere se află urna cu cenușă și bustul soției sale (Adina Olmazu).

Mănăstirea și... timpul. Mănăstirea Sinaia a fost martoră, de la sfârșitul veacului al 17-lea, la numeroase evenimente. Ea s-a străduit să fie de folos celor nevoiași, lipsiți de sprijin, călătorilor, fugarilor din calea năvălitorilor. A fost vizitată, de multe ori, de personalități marcante ale vieții culturale și politice din țara noastră. A ocrotit și găzduit sediul Societății Carpatine Sinaia, cunoscută prin prodigioasa sa activitate în slujba interesului național. Legendarul Badea Cârțan a poposit, în nenumărate rânduri, la Mănăstire, în drumurile sale peste munți,

în Transilvania, vremelnic ocupată. La Mănăstirea Sinaia, Badea Gheorghe Cârțan și-a depozitat o mare parte din cărțile sale, aduse aici, cu desagii și tot cu desagii cărate apoi peste munți, la frații români transilvăneni, persecutați de străini.

Într-una dintre chiliile Mănăstirii a funcționat, din 1882, cea dintâi școală din Sinaia. Vizitând Mănăstirea, V.A.Urechea, pe atunci ministrul Instrucțiunii, a observat, într-o chilie, numeroși copii ce își făceau lecțiile cu ajutorul călugărului Nifon, care îndeplinea benevol rolul de învățător. Din toamna aceluiași an, ministrul menționat a dispus finanțarea a două posturi de învățător în Sinaia.

Nifon Popescu, devenit, mai târziu, stareț al Mănăstirii, a înființat și condus Societatea Carpatină Sinaia (1893). Călugării de la Mănăstire s-au dovedit a fi întotdeauna oameni iubitori de Dumnezeu, de adevăr și de țară. În toate perioadele, Mănăstirea Sinaia și-a îndeplinit menirea, veghind în permanență la păstrarea credinței strămoșești.

În 1948, Mănăstirea a trecut din administrația Eforiei Spitalelor Civile în administrația forului de resort - Arhiepiscopia Bucureștilor. Acest fapt este consemnat pe o placă de marmură, la intrarea în vechea curte a Mănăstirii: „Iar în anul 1948, sfânta Mănăstire Sinaia a revenit de la Eforia Spitalelor Civile, sub oblăduirea Arhiepiscopiei Bucureștilor. Prea-fericitul părinte Justinian, Patriarhul României, văzând starea de stricăciune, în care se aflau Bisericele și chiliile Mănăstirii, a pus de s-au restaurat, în anii 1951-1957, cu cheltuiala Arhiepiscopiei Bucureștilor: chiliile, stăreția, casa arhierescă, picturile de la amândouă bisericile și s-a înzestrat întregul așezământ Mănăstiresc, cu instalații noi, de lumină, apă și gaze (1958, iunie, ziua 2)”.

În 1993 s-a deschis șantierul de renovare a vechii biserici, lucrările fiind finanțate de Mănăstirea Sinaia, la care se adaugă și contribuția unor sponsori.

La 15 august 1995 a avut loc cinstirea celor trei secole de existență a Mănăstirii. În acea zi, la Mănăstire s-a desfășurat slujba cuvenită, celelalte manifestări aniversare având loc în luna octombrie 1995. În dimineața zilei de începere a manifestărilor amintite, în curtea vechii biserici a Mănăstirii a fost dezvelită o placă din bronz, fixată în peretele dinspre est, cu textul următor: „Pentru cinstirea și neuitarea Spătarului Mihai Cantacuzino, ziditorul acestei Sfinte Mănăstiri. 1695-1995. Locuitorii orașului Sinaia”.

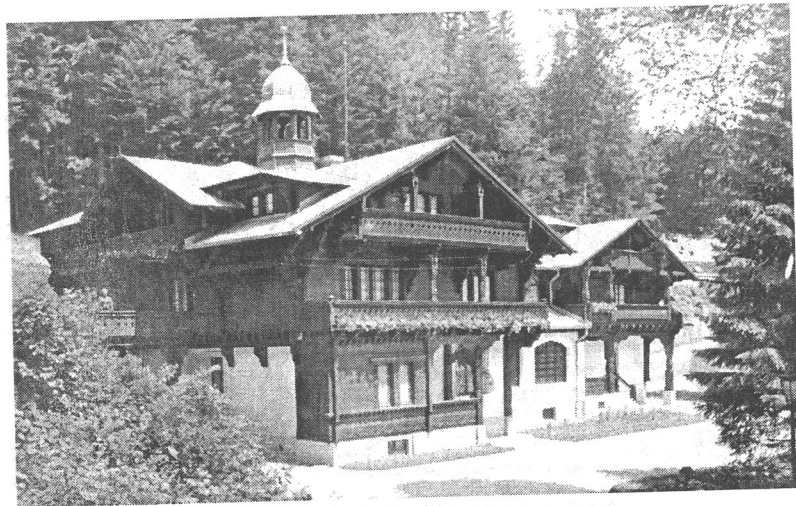
Sinaia nouă - Cumpătu (1924)

Vedere generală a Mănăstirii Sinaia

**Crucea de pe locul unde a existat
Schitul Sfântului Nicolae, de la Molomoș**

Casa Pădurii (Foișorul în 1879)

I.L. Caragiale, fotografiat la Sinaia

Iancu Brezeanu pilotând bobul campionilor (Sinaia, 1930)

